

Bilaga 7

Förslag till kursplaner för specialskolan inklusive kunskapskrav

2010-03-22

Dnr 2008:741

Innehållsförteckning

Engelska i specialskolan	1
Moderna språk i specialskolan	7
Rörelse och drama	13
Svenska i specialskolan	18
Teckenspråk i specialskolan	28

Engelska i specialskolan

Språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära. Att ha kunskaper i flera språk kan ge nya perspektiv på omvärlden, ökade möjligheter till kontakter och större förståelse för olika sätt att leva. Engelska språket omger oss i vardagen och används inom så skilda områden som politik, utbildning och ekonomi. Att kunna engelska ökar därför individens möjligheter att ingå i olika sociala och kulturella sammanhang och att delta i internationellt studie- och arbetsliv.

Syfte

Undervisningen i engelska ska syfta till att eleverna utvecklar språk- och omvärldskunskaper så att de vill, vågar och kan använda språket i olika situationer och för skilda syften.

Genom undervisningen ska döva och hörselskadade elever ges möjligheter att i skrift, och utifrån sina individuella förutsättningar i tal, utveckla en allsidig kommunikativ förmåga. Denna förmåga innebär att förstå engelska, att kunna formulera sig och samspela med andra på språket, samt att kunna anpassa sitt språk till olika situationer, syften och mottagare. I den kommunikativa förmågan ingår även språklig säkerhet och att kunna använda olika strategier för att stödja kommunikationen och lösa problem när språkkunskaperna inte räcker till.

I mötet med engelska språket ska eleverna ges möjlighet att utveckla förmågan att sätta innehållet i relation till egna erfarenheter, livsvillkor och intressen. Undervisningen i engelska ska även ge eleverna möjligheter att utveckla kunskaper om och förståelse för olika livsvillkor samt sociala och kulturella företeelser i områden och sammanhang där engelska används.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar kunskaper i att söka, värdera, välja och tillägna sig innehållet i engelska språket från olika källor. De ska också ges förutsättningar att kunna använda olika hjälpmedel för lärande, förståelse, skapande och kommunikation. Undervisningen i engelska ska stimulera elevernas intresse för språk och kulturer och förmedla både nytta av och glädjen med språkkunskaper.

Genom undervisningen i ämnet engelska ska eleverna ges förutsättningar att utveckla förmågan att

- förstå och tolka innehållet i språket,
- formulera sig och kommunicera i skrift och utifrån individuella förutsättningar i tal,
- använda språkliga strategier för att förstå och göra sig förstådda,

- anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang, samt
- reflektera över livsvillkor, samhällsfrågor och kulturella företeelser i olika sammanhang och delar av världen där engelska används och kunna sätta detta i relation till egna erfarenheter och livsvillkor.

Centralt innehåll

Undervisningen i engelska i specialskolan ska behandla följande centrala innehåll

I årskurserna 1-4

Kommunikationens innehåll

- Kommunikation som handlar om för eleverna välbekanta ämnesområden, intressen, personer och platser.
- Vardagsliv och levnadssätt i olika sammanhang och områden där språket används.

Läsa och lyssna – reception

- Tydlig engelska från olika medier.
- Enkla instruktioner och beskrivningar.
- Olika former av enkla samtal och dialoger.
- Filmer och dramatiserade berättelser för barn.
- Sånger, ramsor, dikter och sagor.
- Ord och fraser i närmiljön, till exempel på skyltar och i reklam.

Skriva och samtala – produktion och interaktion

- Enkla presentationer.
- Enkla beskrivningar och meddelanden.
- Sånger, ramsor och dramatiseringar.

I årskurserna 5-7

Kommunikationens innehåll

- Kommunikation som handlar om för eleverna välbekanta ämnesområden, intressen, vardagliga situationer, personer, platser, händelser och aktiviteter.
- Kommunikation som uttrycker åsikter, känslor och erfarenheter.
- Vardagsliv, levnadssätt och sociala relationer i olika sammanhang och områden där språket används.

Läsa och lyssna – reception

- Tydlig engelska från olika medier.
- Instruktioner och beskrivningar.

- Olika former av samtal, dialoger och intervjuer.
- Filmer och dramatiserade berättelser för barn och unga.
- Sånger, sagor och dikter.
- Strategier för att uppfatta betydelsebärande ord och sammanhang i språket, till exempel att anpassa läsningen efter framställningens form och innehåll.
- Olika sätt att söka och välja engelskspråkigt material från internet och andra medier.
- Språkliga företeelser som ord, grammatiska strukturer och stavning, samt fasta språkliga uttryck i det språk som eleverna möter.
- Hur ord och fasta språkliga uttryck, till exempel artighetsfraser och tilltalsord, används i engelska språket i olika situationer.
- Hur olika formuleringar används för att inleda och avsluta olika typer av texter och samtal.

Skriva och samtala – produktion och interaktion

- Olika former av presentationer.
- Berättelser, beskrivningar, meddelanden och instruktioner.
- Språkliga strategier för att förstå och göra sig förstådd när språket inte räcker till, till exempel omformuleringar.
- Språkliga strategier för att delta i och bidra till samtal, till exempel frågor och bekräftande fraser och uttryck.
- Språkliga företeelser för att förtydliga och berika kommunikationen som uttal och intonation, stavning och interpunktion, artighetsfraser och andra fasta språkliga uttryck samt grammatiska strukturer.

1 årskurserna 8-10

Kommunikationens innehåll

- Kommunikation som handlar om aktuella och för eleverna välbekanta ämnesområden, intressen, vardagliga situationer, aktiviteter och händelseförlopp samt relationer och etiska frågor.
- Kommunikation som uttrycker åsikter, erfarenheter, känslor och framtidsplaner.
- Levnadsvillkor, traditioner, sociala relationer och kulturella företeelser i olika sammanhang och områden där språket används.

Läsa och lyssna – reception

- Engelska från olika medier.
- Instruktioner och beskrivningar.
- Olika former av samtal, dialoger, intervjuer och framställningar.
- Skönlitteratur samt annan fiktion i dramatiserad och filmatiserad form.
- Sånger och dikter.
- Information samt diskussioner och argumentation med olika syften, till exempel nyheter, reportage och tidningsartiklar.

- Strategier för att uppfatta detaljer och sammanhang i engelska språket, till exempel att anpassa läsningen efter framställningens form, innehåll och syfte.
- Olika sätt att söka, välja och värdera engelskspråkigt material från internet och andra medier.
- Språkliga företeelser som grammatiska strukturer, satsbyggnad, ord med olika stilvärden, samt fasta språkliga uttryck i det språk eleverna möter.
- Hur engelska språket kan varieras för olika syften och sammanhang.
- Hur sammanbindande ord och andra uttryck används för att skapa struktur och språkligt sammanhängande helheter.

Skriva och samtala – produktion och interaktion

- Olika sätt att bearbeta egna framställningar för att variera, tydliggöra och precisera dem, samt för att anpassa dem efter deras syften.
- Berättelser, beskrivningar och instruktioner.
- Diskussioner och argumentationer i varierande situationer.
- Språkliga strategier för att förstå och göra sig förstådd när språket inte räcker till, till exempel omformuleringar, frågor och förklaringar.
- Språkliga strategier för att bidra till och aktivt medverka i samtal genom att ta initiativ till interaktion, ge bekräftelse, ställa följdfrågor, ta initiativ till nya frågeställningar och ämnesområden samt för att avsluta samtalet.
- Språkliga företeelser för att förtydliga, variera och berika kommunikationen som fasta språkliga uttryck, grammatiska strukturer och satsbyggnad.

Kunskapskrav

Kunskapskrav för godtagbara kunskaper i slutet av årskurs 7

Eleven förstår det huvudsakliga innehållet i tydligt, enkelt språk och i lättlästa texter som handlar om för eleven välbekanta områden. Eleven använder och återberättar grundläggande delar av innehållet och kommenterar enstaka detaljer.

Eleven formulerar sig och kommunicerar på ett enkelt, kortfattat och begripligt sätt. När det uppstår problem i kommunikationen använder eleven en enkel strategi som leder samtalet vidare. Eleven gör även enkla bearbetningar av egna och andras framställningar.

Eleven gör ett enkelt resonemang om någon företeelse inom vardagsliv och levnadssätt från olika sammanhang och områden där engelska används, och gör också någon koppling till egna erfarenheter.

Kunskapskrav för betyget E i slutet av årskurs 10

Eleven förstår det huvudsakliga innehållet i språket och i lättlästa texter av olika slag. Eleven använder, återberättar och diskuterar grundläggande delar av innehållet och kommenterar enstaka detaljer.

Eleven formulerar sig och kommunicerar med viss anpassning till mottagare, situation och syfte, enkelt, sammanhängande och tydligt. När det uppstår problem i kommunikationen använder eleven en strategi som leder samtalet vidare. Eleven gör även enkla bearbetningar och förbättringar av egna och andras framställningar.

Eleven gör ett enkelt resonemang om några kulturella företeelser, traditioner och levnadsvillkor från olika sammanhang och områden där engelska används, och gör också någon koppling till egna erfarenheter.

Kunskapskrav för betyget C i slutet av årskurs 10

Eleven förstår det huvudsakliga innehållet och väsentliga detaljer i språket och i relativt lättlästa texter av olika slag. Eleven använder, återberättar och diskuterar väsentliga delar av innehållet och kommenterar några detaljer.

Eleven formulerar sig och kommunicerar med viss anpassning till mottagare, situation och syfte, sammanhängande, tydligt och med visst flyt. När det uppstår problem i kommunikationen väljer eleven olika strategier som leder samtalet vidare. Eleven gör även bearbetningar och förbättringar av egna och andras framställningar.

Eleven gör ett utvecklat resonemang om kulturella företeelser, traditioner och levnadsvillkor från olika sammanhang och områden där engelska används, och gör också någon koppling till egna erfarenheter.

Kunskapskrav för betyget A i slutet av årskurs 10

Eleven förstår såväl helhet som detaljer i språket och i texter av olika slag med viss komplexitet. Eleven använder, återberättar och diskuterar omfattande och centrala delar av innehållet och kommenterar flera detaljer.

Eleven formulerar sig och kommunicerar med viss anpassning till mottagare, situation och syfte, sammanhängande, tydligt, varierat och med flyt. När det uppstår problem i kommunikationen väljer eleven olika effektiva strategier som leder samtalet vidare på ett konstruktivt sätt. Eleven gör även bearbetningar och tydliga förbättringar av egna och andras framställningar.

Eleven för ett välutvecklat resonemang om kulturella företeelser, traditioner och levnadsvillkor från olika sammanhang och områden där engelska används, och gör också olika kopplingar till egna erfarenheter.

Moderna språk i specialskolan

Språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära. Att ha kunskaper i flera språk kan ge nya perspektiv på omvärlden, ökade möjligheter till kontakter och större förståelse för olika sätt att leva. Att kunna flera språk ökar också individens möjligheter att ingå i olika sociala och kulturella sammanhang och att delta i internationellt studie- och arbetsliv.

Syfte

Undervisningen i moderna språk ska syfta till att eleverna utvecklar språk- och omvärldskunskaper så att de vill, vågar och kan använda språket i olika situationer och för skilda syften.

Genom undervisningen ska döva och hörselskadade elever ges möjlighet att i skrift, och utifrån sina individuella förutsättningar i tal, utveckla en allsidig kommunikativ förmåga. Denna förmåga innebär att förstå språket, att kunna formulera sig och samspela med andra, samt att kunna anpassa sitt språk till olika situationer, syften och mottagare. I den kommunikativa förmågan ingår även språklig säkerhet, och att kunna använda olika strategier för att stödja kommunikation och lösa problem när språkkunskaperna inte räcker till.

I mötet med språket ska eleverna ges möjlighet att utveckla förmågan att sätta innehållet i relation till egna erfarenheter, livsvillkor och intressen. Undervisningen i moderna språk ska även ge eleverna möjlighet att utveckla kunskaper om och förståelse för olika livsvillkor, samt sociala och kulturella företeelser i områden och sammanhang där språket används.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar kunskaper i att söka, värdera, välja och tillägna sig innehållet i språket från olika källor. De ska också ges förutsättningar att kunna använda olika hjälpmedel för lärande, förståelse, skapande och kommunikation. Undervisningen i moderna språk ska stimulera elevernas intresse för språk och kulturer och förmedla både nyttan av och glädjen med språkkunskaper.

Genom undervisningen i ämnet moderna språk ska eleverna ges förutsättningar att utveckla förmågan att

- förstå och tolka innehållet i språket,
- formulera sig och kommunicera i skrift och utifrån individuella förutsättningar i tal,
- använda språkliga strategier för att förstå och göra sig förstådda,
- anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang, samt
- reflektera över livsvillkor, samhällsfrågor och kulturella företeelser i olika sammanhang och delar av världen där språket används och kunna sätta detta i relation till egna erfarenheter och livsvillkor.

Centralt innehåll

Undervisningen i moderna språk i specialskolan ska behandla följande centrala innehåll

I årskurserna 8–10, inom ramen för elevens val

Kommunikationens innehåll

- Kommunikation som handlar om för eleverna välbekanta ämnesområden och intressen, vardagliga situationer, personer och platser.
- Kommunikation som uttrycker åsikter och känslor.
- Vardagsliv och levnadssätt i olika sammanhang och områden där språket används.

Läsa och lyssna – reception

- Instruktioner och beskrivningar från olika medier.
- Olika former av samtal och dialoger.
- Berättelser och annan fiktion, även i dramatiserad form samt sånger.
- Information, till exempel på skyltar och i reklam.
- Strategier för att uppfatta betydelsebärande ord och dra slutsatser om innehållet i språket, till exempel med hjälp av förförståelse.
- Olika sätt att orientera sig i material på språket från internet och andra medier
- Språkliga företeelser som grammatiska strukturer, ortografi och interpunktion i det språk som eleverna möter.
- Hur ord och fasta språkliga uttryck, till exempel artighetsfraser och tilltalsord, används i olika situationer.

Skriva och samtala – produktion och interaktion

- Presentationer, instruktioner, meddelanden, berättelser och beskrivningar.
- Strategier för att lösa språkliga problem i samtal, till exempel frågor, omformuleringar och gester
- Språkliga företeelser för att förtydliga och berika kommunikationen som ord, stavning, interpunktion, artighetsfraser och andra fasta språkliga uttryck.

I årskurserna 8–10, inom ramen för språkval

Kommunikationens innehåll

- Kommunikation som handlar om för eleverna välbekanta ämnesområden, vardagliga situationer, intressen, personer, platser, aktiviteter och händelser.
- Kommunikation som uttrycker åsikter, känslor och erfarenheter.
- Vardagsliv, levnadssätt och sociala relationer i olika sammanhang och områden där språket används.

Läsa och lyssna – reception

- Instruktioner och beskrivningar från olika medier.
- Olika former av samtal, dialoger och intervjuer.
- Berättelser och annan fiktion, även i dramatiserad form, samt sånger och dikter.
- Information av olika slag, till exempel reklam, tidtabeller och notiser.
- Strategier för att uppfatta betydelsebärande ord och sammanhang i språket, till exempel genom att anpassa läsningen till framställningens form och innehåll.
- Olika sätt att söka och välja material på språket från internet och andra medier.
- Språkliga företeelser som grammatiska strukturer, ortografi och interpunktion i det språk som eleverna möter.
- Hur ord och fasta språkliga uttryck, till exempel artighetsfraser och tilltalsord, används i olika situationer.
- Hur olika formuleringar används för att inleda och avsluta olika typer av texter och samtal.

Skriva och samtala – produktion och interaktion

- Presentationer, instruktioner, meddelanden, berättelser och beskrivningar i sammanhängande språk.
- Språkliga strategier för att förstå och göra sig förstådd när språket inte räcker till, till exempel omformuleringar.
- Språkliga strategier för att delta i och bidra till samtal, till exempel frågor och stödjande fraser.
- Språkliga företeelser för att förtydliga och berika kommunikationen som grammatiska strukturer, ord, stavning och interpunktion, samt artighetsfraser och fasta språkliga uttryck.

Kunskapskrav

Inom ramen för elevens val

Kunskapskrav för betyget E i slutet av årskurs 10

Eleven förstår vanliga ord och enkla fraser i tydligt, enkelt språk och i enkla och lättlästa texter som handlar om för eleven välbekanta områden. Eleven använder och återberättar grundläggande delar av innehållet och kommenterar enstaka detaljer.

Eleven formulerar sig och kommunicerar i med enstaka ord och fraser på ett begripligt, enkelt och kortfattat sätt. När det uppstår enstaka enkla språkliga problem i kommunikationen väljer eleven en strategi som för samtalet vidare. Eleven gör även enstaka enkla förbättringar av egna och andras framställningar.

Eleven ger exempel på och kommenterar någon företeelse inom vardagsliv och levnadssätt i olika sammanhang och områden där språket används samt gör någon enkel koppling till egna erfarenheter.

Kunskapskrav för betyget C i slutet av årskurs 10

Eleven förstår det huvudsakliga innehållet i tydligt, enkelt språk och i enkla och lättlästa texter som handlar om för eleven välbekanta områden. Eleven använder och återberättar väsentliga delar av innehållet och kommenterar några detaljer.

Eleven formulerar sig och kommunicerar med ord, fraser och meningar på ett begripligt, enkelt och tydligt sätt. När det uppstår enkla språkliga problem i kommunikationen väljer eleven olika strategier som för samtalet vidare. Eleven gör även enkla bearbetningar och förbättringar av egna och andras framställningar.

Eleven för ett enkelt resonemang om någon företeelse inom vardagsliv och levnadssätt från olika sammanhang och områden där språket används, och gör också några enkla kopplingar till egna erfarenheter.

Kunskapskrav för betyget A i slutet av årskurs 10

Eleven förstår det huvudsakliga innehållet i tydligt, enkelt språk och i enkla och relativt lättlästa texter som handlar om för eleven välbekanta områden. Eleven använder och återberättar omfattande och centrala delar av innehållet och kommenterar flera detaljer.

Eleven formulerar sig och kommunicerar i med visst sammanhang på ett enkelt och tydligt sätt. När det uppstår problem i kommunikationen väljer eleven olika effektiva strategier som leder samtalet vidare. Eleven gör även bearbetningar och förbättringar av egna och andras framställningar.

Eleven för ett enkelt resonemang om några företeelser inom vardagsliv och levnadssätt från olika sammanhang och områden där språket används, och gör också olika kopplingar till egna erfarenheter.

Inom ramen för språkval

Kunskapskrav för betyget E i slutet av årskurs 10

Eleven förstår det huvudsakliga innehållet i tydligt, enkelt språk och i lättlästa texter som handlar om för eleven välbekanta områden. Eleven använder och återberättar grundläggande delar av innehållet och kommenterar enstaka detaljer.

Eleven formulerar sig och kommunicerar i på ett enkelt, kortfattat och begripligt sätt. När det uppstår problem i kommunikationen väljer eleven en strategi som leder samtalet vidare. Eleven gör även enklare bearbetningar av egna och andras framställningar.

Eleven för ett enkelt resonemang om någon företeelse inom vardagsliv och levnadssätt från olika sammanhang och områden där språket används, och gör också någon koppling till egna erfarenheter

Kunskapskrav för betyget C i slutet av årskurs 10

Eleven förstår det huvudsakliga innehållet tydligt, enkelt språk och i relativt lättlästa texter som handlar om för eleven välbekanta områden.

Eleven använder och återberättar väsentliga delar av innehållet och kommenterar några detaljer.

Eleven formulerar sig och kommunicerar på ett enkelt, till viss del sammanhängande och tydligt sätt samt med viss anpassning efter mottagare och sammanhang. När det uppstår problem i kommunikationen väljer eleven olika strategier som leder samtalet vidare. Eleven gör även enklare bearbetningar och förbättringar av egna och andras framställningar.

Eleven för ett utvecklat resonemang om några företeelser inom vardagsliv och levnadssätt från olika sammanhang och områden där språket används, och gör också någon koppling till egna erfarenheter.

Kunskapskrav för betyget A i slutet av årskurs 10

Eleven förstår såväl helhet som detaljer i tydligt, enkelt språk och i tydliga, lättlästa vardagliga texter. Eleven använder och återberättar omfattande och centrala delar av innehållet och kommenterar flera detaljer.

Eleven formulerar sig och kommunicerar i på ett enkelt, sammanhängande och tydligt sätt samt med viss anpassning till mottagare och sammanhang. När det

uppstår problem i kommunikationen väljer eleven olika effektiva strategi som leder samtalet vidare. Eleven gör även bearbetningar och tydliga förbättringar av egna och andras framställningar.

Eleven för ett välutvecklat resonemang om några företeelser inom vardagsliv och levnadssätt från olika sammanhang och områden där språket används, och gör också olika kopplingar till egna erfarenheter.

Arbetsversion

Rörelse och drama

Drama, musik och dans finns i alla kulturer och berör människor, såväl kroppsligt som tanke- och känslomässigt. Dessa estetiska uttrycksformer används i en mängd sammanhang, har olika funktion och betyder olika saker för var och en av oss. De är också en viktig del i människors sociala gemenskap och kan påverka individens identitetsutveckling. Att kunna uttrycka sig genom olika estetiska uttrycksformer ökar möjligheterna att delta i både skolans och samhällets kulturliv.

Syfte

Undervisningen i ämnet rörelse och drama ska syfta till att eleverna utvecklar kunskap om, och får erfarenhet av, de estetiska uttrycksformerna drama, musik, dans och rörelse. Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utifrån egna upplevelser och intryck utveckla medvetenhet om och tilltro till den egna kroppens fysiska uttrycksmöjligheter.

Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att omsätta sina egna idéer i handling och stimulera dem att utveckla sin kreativitet och improvisationsförmåga. Genom undervisningen ska eleverna också få erfarenhet av hur digitala verktyg kan användas i den skapande processen.

Undervisningen i ämnet rörelse och drama ska ge eleverna möjligheter att utveckla förmågan att samspela och kommunicera med andra. Eleverna ska också ges möjlighet att utveckla ett reflekterande förhållningssätt till olika estetiska uttryck genom att deras tankar utmanas och fördjupas i mötet med andra. Undervisningen ska även ge eleverna möjligheter att utveckla kunskaper om de olika estetiska uttrycksformernas ursprung och utveckling.

Genom undervisningen i ämnet rörelse och drama ska eleverna ges förutsättningar att utveckla förmågan att

- utöva drama, musik, dans och rörelse i olika sammanhang,
- använda kroppsspråket för att kommunicera,
- omsätta egna idéer i de estetiska uttrycksformerna, samt
- analysera och reflektera över estetiska uttryck i olika genrer och från skilda tids-epoker.

Centralt innehåll

Undervisningen i rörelse och drama ska behandla följande centrala innehåll

I årskurserna 1–4

Estetiska uttryck och verktyg

- Kroppens fysiska uttrycksmöjligheter i rytmiska lekar, rörelselekar, rörelsesånger och danslekar.
- Rytminstrument och sång i olika former.
- Enkla ord och begrepp för att kunna samtala om olika estetiska uttrycksformer.
- Teckenspråkspoesi med betoning på handform och ansiktsuttryck, samt olika sätt att tolka denna.
- Rollspel samt gestaltning av känslor, personer och djur.
- Dramatisering av berättelser, sånger, rim och ramsor av olika nordiska författare.
- Digitala verktyg som hjälpmedel i den skapande processen.
- Enkla former för bearbetning av dramatiseringar och musikaliska uttryck.

Estetiska sammanhang och funktioner

- Teaterföreställningar i olika former, till exempel teater på teckenspråk med döva och hörselskadade skådespelare.
- Drama och musik som eleven möter i sin vardag, till exempel barnvisor.

I årskurserna 5–7

Estetiska uttryck och verktyg

- Hur man kan använda kroppen för att berätta genom imitation och gestaltning.
- Dans och rörelse i olika genrer, till exempel afrikansk dans och akrobatik.
- Rytminstrument och sång i olika genrer.
- Ord och begrepp som behövs för att kunna samtala och skriva om upplevelser och intryck av olika estetiska uttrycksformer.
- Teckenspråkspoesi med betoning på rörelse, rytm och språknyanser i dikter. Olika sätt att tolka teckenspråkspoesi.
- Rollspel och gestaltning där både aktörer och åskådare medverkar.
- Dramatiseringar av berättelser, sagor, och korta dialoger av olika författare.
- Digitala verktyg för dramatisk och musikalisk komposition, till exempel verktyg för fotoredigering.
- Olika sätt att ge och ta emot respons på dramatiseringar och musikaliska uttryck, samt hur man kan bearbeta egna och andras dramatiseringar och musikaliska uttryck till innehåll och form

Estetiska sammanhang och funktioner

- Drama och musik i olika genrer, till exempel tragedier, komedier och populärmusik.
- Musik och några samtida dramer från olika kulturer.

1 årskurserna 8–10

Estetiska uttryck och verktyg

- Hur man kan använda kroppen för gestaltning i komedier och parodier.
- Dans, rytm och rörelse i olika genrer och från skilda tidsepoker, till exempel hiphop och tango.
- Rytminstrument och sång.
- Musikens byggstenar rytm och dynamik.
- Ord och begrepp som behövs för att kunna samtala och skriva om upplevelser och intryck av olika estetiska uttrycksformer.
- Teckenspråkspoesi med betoning på innehåll, struktur och språklig form.
- Rollspel och gestaltning, till exempel av problem- eller konfliktsituationer, där både aktörer och åskådare medverkar.
- Dramatisering av några välkända texter och pjäser från skilda tidsepoker och av olika författare.
- Digitala verktyg för dramatisk och musikalisk komposition, till exempel för ljud- och ljussättning.
- Olika sätt att ge och ta emot respons på kompositioner och framföranden, samt hur man kan bearbeta egna och andras kompositioner och framföranden till innehåll och form.

Estetiska sammanhang och funktioner

- Hur man kan kommunicera olika budskap genom drama och musik, till exempel i teater på teckenspråk med döva och hörselskadade skådespelare, i balett och på cirkus.
- Drama och musik i olika kulturer i ett samtida och historiskt perspektiv.

Kunskapskrav

Kunskapskrav för godtagbara kunskaper i slutet av årskurs 7

Eleven gestaltar egna och andras drama-, musik-, dans- och rörelsekompositioner genom att utgå ifrån givna instruktioner. Med hjälp av kroppsspråket imiterar eleven olika känslor.

I givna situationer prövar eleven olika estetiska uttryck för att improvisera korta framföranden.

Utifrån givna utgångspunkter tar eleven emot och avger enkla omdömen om egna och andras dramatiseringar och musikaliska uttryck. Eleven tar också emot respons och använder den för att göra enkla bearbetningar av egna dramatiseringar och musikaliska uttryck.

Eleven beskriver och exemplifierar grundläggande begrepp och uttryck inom ämnet. Med hjälp av något digitalt verktyg, gör eleven enklare musikaliska och dramatiska framföranden.

Kunskapskrav för betyget E i slutet av årskurs 10

Eleven använder olika uttrycksformer och gestaltar med viss säkerhet egna och andras idéer i drama-, musik-, dans- och rörelsekompositioner. Med hjälp av kroppsspråket uttrycker eleven olika känslor, tankar och idéer på ett enkelt sätt. Eleven arbetar med att pröva olika uttrycksformer i givna kompositioner och i improvisationer.

Vidare bearbetar och beskriver eleven enkla uttrycksformer, funktioner och traditioner inom olika genrer, kulturer och tidsepoker samt beskriver deras karaktärsdrag.

Utifrån givna utgångspunkter tar eleven emot och avger konstruktiva omdömen om egna och andras kompositioner och framföranden. Eleven tar också emot respons och använder den för att göra enkla bearbetningar av egna kompositioner och framträdanden mot en ökad tydlighet och kvalitet.

Eleven har viss kunskap om och kan använda grundläggande begrepp och uttryck med viss säkerhet i eget skapande och utövande.

Vidare använder eleven med viss säkerhet digitala verktyg i olika former i musikaliska och dramatiska kompositioner och framföranden.

Kunskapskrav för betyget C i slutet av årskurs 10

Eleven använder och växlar mellan olika uttrycksformer och gestaltar med säkerhet egna och andras idéer i drama-, musik-, dans- och rörelsekompositioner.

Med hjälp av kroppsspråket uttrycker eleven olika känslor, tankar och idéer på ett utvecklat sätt. Eleven arbetar med att pröva och ompröva hur uttrycksformer kan kombineras i egna och givna kompositioner och i improvisationer.

Vidare undersöker och beskriver eleven olika uttrycksformer, funktioner och traditioner inom olika genrer, kulturer och tidsepoker samt beskriver deras karaktärsdrag.

Utifrån givna eller egna utgångspunkter tar eleven emot och avger utvecklade konstruktiva omdömen om egna och andras kompositioner och framföranden. Eleven tar också emot respons och använder den för att göra bearbetningar av egna kompositioner och framträdanden mot en ökad tydlighet och kvalitet.

Eleven har kunskap om och kan använda väsentliga begrepp och uttryck med säkerhet i eget skapande och utövande.

Vidare använder eleven med säkerhet digitala verktyg i olika former i musikaliska och dramatiska kompositioner och framföranden.

Kunskapskrav för betyget A i slutet av årskurs 10

Eleven använder och växlar effektivt mellan olika uttrycksformer och gestaltar självständigt och med god säkerhet egna och andras idéer i drama-, musik-, dans- och rörelsekompositioner.

Med hjälp av kroppsspråket uttrycker eleven olika känslor, tankar och idéer på ett välutvecklat sätt. Eleven arbetar med att systematiskt pröva och ompröva hur uttrycksformer kan kombineras i egna och givna kompositioner och i improvisationer och gör under arbetets gång anpassningar i den skapande processen.

Vidare utreder och beskriver eleven komplexa uttrycksformer, funktioner och traditioner inom olika genrer, kulturer och tidsepoker samt beskriver deras karaktärsdrag.

Utifrån givna eller egna relevanta utgångspunkter tar eleven emot och avger konstruktiva, välutvecklade och nyanserade omdömen om egna och andras kompositioner och framförande. Eleven tar också emot respons, värderar och använder den för att göra komplexa bearbetningar av egna kompositioner och framträdande mot en ökad tydlighet och kvalitet.

Eleven har god kunskap om och kan använda centrala begrepp och uttryck med god säkerhet i eget skapande och utövande.

Vidare använder eleven med god säkerhet digitala verktyg för att utveckla och uttrycka musikaliska och dramatiska kompositioner och framföranden.

Svenska i specialskolan

Språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära. Genom språket utvecklar människor sin identitet, uttrycker känslor och tankar och förstår hur andra känner och tänker. Att ha ett rikt och varierat språk är betydelsefullt för att kunna förstå och verka i ett samhälle där kulturer, livsåskådningar, generationer och språk möts. Att som döv och hörselskadad behärska både svenska och teckenspråk är värdefullt för att kunna delta aktivt i samhälls- och arbetslivet.

Syfte

Undervisningen i svenska ska syfta till att döva och hörselskadade elever, i skrift och utifrån sina individuella förutsättningar i tal, utvecklar sitt svenska språk så att de vill, vågar och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften. Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sin svenska och sitt teckenspråk parallellt, så att båda språken fungerar för att tänka, kommunicera och lära. Därigenom ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar tilltro till den egna språkförmågan.

I undervisningen ska eleverna möta och få kunskaper om skönlitteratur från olika tider och skilda delar av världen. Undervisningen ska också bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om olika former av sakprosa. I mötet med olika typer av texter, scenkonst och annat estetiskt berättande ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt språk, den egna identiteten och sin förståelse för omvärlden.

Undervisningen i svenska ska stimulera elevernas intresse för att läsa, skriva och uttrycka sig genom olika estetiska uttrycksformer. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur man formulerar egna åsikter och tankar i olika slags texter och genom skilda medier. Vidare syftar undervisningen till att eleverna utvecklar förmågan att skapa och bearbeta texter, enskilt och tillsammans med andra. Undervisningen ska även bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om hur man söker och värderar information från olika källor.

Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla sina kunskaper om det svenska språket, dess normer, uppbyggnad, historia och utveckling, samt om hur språkbruk varierar beroende på sociala sammanhang och medier. Eleverna ska också ges möjligheter att utveckla kunskaper för att kunna göra jämförelser mellan svenskan och teckenspråket och urskilja likheter och olikheter mellan språken. På så sätt ska undervisningen bidra till att stärka elevernas medvetenhet om, och tillit till, den egna språkliga och kommunikativa förmågan. Undervisningen ska också bidra till att eleverna får förståelse för att sättet man kommunicerar på kan få konsekvenser

för andra människor. Därigenom ska eleverna ges förutsättningar att ta ansvar för det egna språkbruket.

Undervisningen i svenska ska även bidra till att eleverna får möta och bekanta sig med såväl de nordiska grannspråken som de nationella minoritetsspråken.

Genom undervisningen i ämnet svenska ska eleverna ges förutsättningar att utveckla förmågan att

- formulera sig och kommunicera i skrift och utifrån sina individuella förutsättningar i tal,
- välja mellan svenska och teckenspråk och anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang,
- läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften,
- urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer, samt
- söka information från olika källor och värdera dessa.

Centralt innehåll

Undervisningen i svenska ska behandla följande centrala innehåll

I årskurserna 1-4

Läsa, skriva och samtala

- Lässtrategier på text-, fras-, ord- och bokstavs nivå, till exempel hur man känner igen ord i olika sammanhang och använder ledtrådar i bilder. Hur man läser och tolkar texter samt anpassar sin läsning efter textens form och innehåll.
- Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord och bild samspelar.
- Enkla former för textbearbetning.
- Handstil och att skriva på dator. Skrivna bokstävers form i jämförelse med handalfabetet.
- Alfabetet och alfabetisk ordning.
- Språkets struktur med stor och liten bokstav, punkt och frågetecken, samt stavningsregler för vanligt förekommande ord i elevnära texter.
- Att ta del av ett samtalsinnehåll och återberätta i olika samtalssituationer.
- Presentationer och berättande för olika mottagare. Bilder och andra hjälpmedel som kan stödja presentationer.
- Berättande i olika kulturer, under olika tider och för skilda syften.

Berättande texter och sakprosa

- Berättande texter och poetiska texter för barn i form av rim, ramsor, sånger, bilderböcker, kapitelböcker, lyrik, dramatik, sagor och myter från olika tider och

skilda delar av världen. Berättande och poetiska texter som belyser människors upplevelser och erfarenheter.

- Berättande texters budskap, uppbyggnad och innehåll. Hur en berättande text kan organiseras med inledning, händelseförlopp och avslutning, samt litterära personbeskrivningar.
- Några skönlitterära barnboksförfattare och illustratörer.
- Beskrivande och förklarande texter, till exempel faktatexter för barn, och hur deras innehåll kan organiseras.
- Instruerande texter, till exempel spelinstruktioner och arbetsbeskrivningar, och hur de kan byggas upp med logisk ordning och punktuppställning i flera led.
- Texter som kombinerar ord och bild, till exempel film, interaktiva spel och webbtexter.

Tvåspråkighet

- Likheter och olikheter mellan skrivet språk, talat språk och teckenspråk.
- Likheter och olikheter i hur texter byggs upp på svenska och på teckenspråk. Hur fraser, satser och stycken ser ut.
- Strategier för att som döv eller hörselskadad hantera vardagliga situationer i skola, familj och närsamhälle.

Språkbruk

- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel tankekartor.
- Ord, fraser och begrepp som används för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter.
- Hur ord och fraser uppfattas av omgivningen beroende på ordval, sammanhang och ords nyanser.

Informationssökning och källkritik

- Informationssökning i böcker och på webbsidor för barn.
- Källkritik, hur texters avsändare påverkar innehållet.

1 årskurserna 5–7

Läsa, skriva och samtala

- Lässtrategier för att förstå och tolka texter från olika medier, samt för att urskilja texters budskap, både de uttalade och sådant som står mellan raderna.
- Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av sammansatta texter där ord och bild samspelar.
- Hur man ger och tar emot respons på texter. Olika sätt att bearbeta egna texter till innehåll och form.
- Handstil, samt att skriva, disponera och redigera texter med hjälp av dator.
- Språkets struktur med meningsbyggnad, huvudsatser, bisatser, stavningsregler,

skiljetecken, ords böjningsformer och ordklasser. Textuppbyggnad med hjälp av sambandsord.

- Ordböcker och andra hjälpmedel för stavning och ordförståelse.
- Att argumentera och utforska i olika samtalssituationer och beslutsprocesser.
- Presentationer för olika mottagare. Stödord, bilder och digitala medier som hjälpmedel för att planera och genomföra en presentation. Hur gester och kroppsspråk kan påverka en presentation.

Berättande texter och sakprosatexter

- Berättande texter och poetiska texter för barn och unga i form av skönlitteratur, lyrik, dramatik, sagor och myter från olika tider och skilda delar av världen. Berättande och poetiska texter som belyser människors villkor, identitets- och livsfrågor.
- Berättande texters uppbyggnad och typiska språkliga drag med parallellhandling och tillbakablickar, miljö- och personbeskrivningar samt dialoger.
- Några skönlitterärt betydelsefulla barn- och ungdomsboksförfattare och deras verk.
- Beskrivande, förklarande, instruerande och argumenterande texter, till exempel faktatexter, arbetsbeskrivningar, reklam och insändare. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag.
- Texter som kombinerar ord och bild, till exempel webbtexter, interaktiva spel och TV-program. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag.

Tvåspråkighet

- Likheter och olikheter mellan texter på svenska och på teckenspråk.
- Likheter och olikheter i språkliga och grammatiska strukturer mellan svenskan och teckenspråket.

Språkbruk

- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel tankekartor och stödord.
- Ord, fraser och begrepp som används för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Synonymer och bildspråk. Ords och begrepps nyanser och värdeladdning.
- Skillnader i språkanvändning beroende på vem man skriver till och med vilket syfte, till exempel skillnaden mellan att skriva ett personligt sms och att skriva till en tidning.
- Hur man uttrycker sig i vardagligt språkbruk och i olika slags medier utan att kränka någon.

Informationssökning och källkritik

- Informationssökning i några olika medier och källor, till exempel i uppslagsböcker, genom intervjuer och sökmotorer på internet.
- Hur man jämför källor och prövar deras tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.

I årskurserna 8–10

Läsa, skriva och samtala

- Strategier för att läsa, tolka och analysera texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, tema och motiv samt deras syften, avsändare och sammanhang.
- Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord och bild samspelar.
- Hur man ger och tar emot respons på texter. Olika sätt att bearbeta egna texter till innehåll och form.
- Redigering och disposition av texter med hjälp av dator. Olika funktioner för språkbehandling i digitala medier.
- Språkets struktur med stavningsregler, skiljetecken, ordklasser och satsdelar.
- Ordböcker och andra hjälpmedel för stavning och ordförståelse.
- Att leda ett samtal, formulera och bemöta argument, utforska ett ämnesinnehåll, samt sammanfatta huvuddragen i vad som sagts.
- Presentationer och berättande för olika mottagare.
- Anpassning av språk, innehåll och disposition efter syfte och mottagare. Olika hjälpmedel, till exempel digitala verktyg, för att planera och genomföra en presentation.

Berättande texter och sakprosatexter

- Skönlitteratur för ungdomar och vuxna, lyrik, dramatik, sagor och myter från olika tider och skilda delar av världen. Skönlitteratur som belyser människors villkor, identitets- och livsfrågor.
- Språkliga drag, uppbyggnad och berättarperspektiv i skönlitteratur för ungdomar och vuxna. Parallellhandling, tillbakablickar, miljö- och personbeskrivningar, inre och yttre dialoger.
- Några skönlitterära genrer och hur de stilistiskt och innehållsligt skiljer sig ifrån varandra.
- Några skönlitterära betydelsefulla ungdoms- och vuxenboksförfattare och deras verk, samt de historiska och kulturella sammanhang som verken tillkommit i.
- Beskrivande, förklarande, utredande, instruerande och argumenterande texter, till exempel tidningsartiklar, vetenskapliga texter, arbetsbeskrivningar och blogginlägg. Texternas syfte, innehåll, uppbyggnad och språkliga drag.
- Texter som kombinerar ord och bild, och deras språkliga och dramaturgiska komponenter. Hur uttrycken kan samspela med varandra, till exempel i TV-serier, teaterföreställningar och webbtexter.
- Kombinationer av olika texttyper till nya texter, till exempel informerande texter med inslag av argumentation.

Tvåspråkighet

- Likheter och olikheter i texter på svenska och på teckenspråk och översättningar mellan svenska och teckenspråk.
- Växling mellan svenska och teckenspråk.
- Dövas och hörselskadades situation i Sverige och världen, historiskt och i nutid.

Språkbruk

- Språkliga strategier för att lyssna, minnas och lära genom att identifiera nyckelord och föra anteckningar
- Ord, fraser och begrepp som används för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Ord och begrepps nyanser och värdeladdning
- Nya ord i språket, till exempel lånord.
- Skillnader i språkanvändning beroende på i vilket sammanhang, med vem och med vilket syfte man kommunicerar.
- Hur man uttrycker sig i vardagligt språkbruk och i olika slags medier, utan att kränka någon.
- Juridiska rättigheter och skyldigheter samt etik och moral vad gäller språkbruk, yttrandefrihet och integritet i olika medier och sammanhang.
- Språkbruk genom tiderna. De nordiska språkens ursprung och historia. De nationella minoritetsspråken i Sverige och deras ställning i samhället.

Informationssökning och källkritik

- Informationssökning på bibliotek och internet, i böcker och massmedier samt genom intervjuer.
- Hur man citerar och göra källhänvisningar.
- Hur man sovrar i en stor informationsmängd och prövar källors tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.

Kunskapskrav

Kunskapskrav för godtagbara kunskaper i slutet av årskurs 4

Eleven läser bekanta och elevnära texter. När eleven inte förstår eller läser fel går eleven tillbaka i texten och läser om för att komma vidare i läsningen. Eleven återberättar grundläggande delar av handlingen i skönlitterära texter och beskriver och använder sig av innehållet i faktatexter och instruktioner. Dessutom gör eleven enkla kopplingar till egna erfarenheter.

Eleven skriver läsligt för hand eller på dator, berättelser, faktatexter och instruktioner med en tydlig handling och ett innehåll som klart framgår. I sina texter använder eleven stor bokstav, punkt och frågetecken och stavar också ord som eleven själv ofta använder och som är vanligt förekommande i elevnära texter. Eleven gör enkla bearbetningar av sina texter samt anpassar med stöd av givna kriterier, innehåll och struktur till texttyp och genre. Utifrån något givet kriterium ger eleven även enkla omdömen om egna och andras texter.

Eleven berättar om och beskriver vardagliga händelser så att innehåll och handling tydligt framgår. I samtal om frågor och ämnen hämtade från egna och andras erfarenheter, texter och bilder bidrar eleven genom att ställa enkla frågor, framföra egna åsikter och ge kommentarer.

Eleven har kunskap om att svenska och teckenspråk är två skilda språk och kan med stöd beskriva och ge enkla exempel på likheter och olikheter mellan språken.

Eleven ger och tar emot instruktioner samt söker information i någon anvisad åldersanpassad källa och återger grundläggande delar av informationen med egna ord.

Kunskapskrav för godtagbara kunskaper i slutet av årskurs 7

Eleven läser ett delvis varierat urval av böcker för barn och ungdomar och texter från andra medier. Med viss säkerhet anpassar eleven sitt sätt att läsa efter syftet med läsningen. Eleven återger grundläggande delar av innehållet och handlingen. Utifrån givna frågor gör eleven enkla beskrivningar av orsaker och konsekvenser i texten med koppling till egna erfarenheter och andra verk. Dessutom berättar eleven något om textens författare och om sin egen upplevelse av läsningen.

De texter eleven skriver är tydliga och sammanhängande och har viss språklig variation samt innehåller enkla gestaltande beskrivningar. I sina texter använder eleven med viss säkerhet de vanligaste reglerna för stavning, skiljetecken och språkriktighet. Eleven gör enkla bearbetningar av sina texter mot ökad tydlighet och kvalitet och anpassar på ett enkelt sätt innehåll och struktur till olika texttyper och genrer. Utifrån givna kriterier avger eleven enkla omdömen om egna och andras texter.

Eleven samtalar och gör begripliga och levande presentationer med viss anpassning till mottagaren. I samtalen ger och tar eleven enkel information och enkla instruktioner, och bidrar genom att ställa enkla frågor, framföra egna åsikter och argument.

Med sin kunskap om det svenska språkets ordföljd och meningsuppbyggnad ger eleven enkla exempel på likheter och olikheter mellan svenska och teckenspråk.

Eleven söker relevant information i anvisade åldersanpassade källor och gör enkla sammanställningar med egna ord. Dessutom bedömer eleven informationens trovärdighet utifrån givna frågor.

Kunskapskrav för betyget E i slutet av årskurs 10

Eleven läser ett delvis varierat urval av böcker för ungdomar samt texter från andra medier med flyt. Med viss säkerhet anpassar eleven sitt sätt att läsa efter syftet med läsningen och textens art. Eleven återger med sammanhang grundläggande delar av innehållet eller handlingen. Utifrån givna frågor bearbetar och beskriver eleven enkla sammanhang och relationer i texten och motiverar sina tolkningar med enkla exempel från texten, egna erfarenheter, andra verk, livsfrågor och omvärld. Eleven för också enkla resonemang kring några verk, deras författare och det historiska och kulturella sammanhang som verken tillkommit i.

De texter eleven skriver är tydliga och till viss del nyanserade, detaljerade och levande. De innehåller enkla gestaltande beskrivningar, viss språklig och stilistisk variation samt berättargrepp och textbindning av enkel karaktär. I sina texter använder eleven med säkerhet grundläggande delar av språkets normer samt anpassar på ett enkelt sätt innehåll, struktur, ord och begrepp till olika texttyper och genrer. Eleven använder med viss säkerhet olika hjälpmedel för skrivande och gör enkla bearbetningar av sina texter mot ökad uttrycksfullhet, tydlighet och kvalitet. Utifrån givna kriterier avger eleven enkla konstruktiva omdömen om egna och andras texter.

Eleven samtalar och gör begripliga, tydliga och levande presentationer med viss anpassning till situation, syfte och mottagare. När eleven deltar i och leder samtal bidrar eleven genom att ställa enkla frågor och framföra egna åsikter och argument på ett sätt som för samtalet framåt. Dessutom anger eleven vilka de nordiska språken och nationella minoritetsspråken är och ger exempel på några av deras ord och begrepp.

Eleven ger med viss säkerhet exempel på hur fraser och satser uttrycks olika på svenska och teckenspråk.

Eleven söker relevant information i olika källor och gör enkla sammanställningar med egna ord och något fungerande citat och källhänvisningar. Dessutom gör eleven enkla bedömningar av informationens och källornas trovärdighet och relevans.

Kunskapskrav för betyget C i slutet av årskurs 10

Eleven läser ett varierat urval av böcker för ungdomar samt texter från andra medier med flyt. Med säkerhet anpassar eleven sitt sätt att läsa efter syftet med läsningen och textens art. Eleven återger med sammanhang väsentliga delar av innehållet eller handlingen. Utifrån givna och egna frågor undersöker och beskriver eleven olika sammanhang och relationer i texten och motiverar sina tolkningar med utvecklade exempel från texten, egna erfarenheter, andra verk, livsfrågor och omvärld. Eleven för också olika resonemang kring några verk, deras författare och det historiska och kulturella sammanhang som verken tillkommit i.

De texter eleven skriver är tydliga, nyanserade, detaljerade och levande. De innehåller utvecklade gestaltande beskrivningar, viss språklig och stilistisk variation samt berättargrepp och textbindning av utvecklad karaktär. I sina texter använder eleven med god säkerhet språkets normer och anpassar på ett utvecklat sätt innehåll, struktur, ord och begrepp till olika texttyper och genrer. Eleven använder också med god säkerhet olika hjälpmedel för skrivande och gör utvecklade bearbetningar av sina texter mot ökad uttrycksfullhet, tydlighet och kvalitet. Utifrån givna och egna kriterier avger eleven utvecklade konstruktiva omdömen om egna och andras texter.

Eleven samtalar och gör begripliga, tydliga och levande presentationer med anpassning till situation, syfte och mottagare. När eleven deltar i och leder samtal bidrar eleven genom att ställa olika frågor och framföra egna åsikter och argument på ett sätt som för samtalet framåt och fördjupar det. Dessutom anger eleven vilka de nordiska språken och nationella minoritetsspråken är och ger exempel på några av deras ord och begrepp.

Eleven ger med säkerhet exempel på och beskriver hur fraser och satser uttrycks olika på svenska och teckenspråk.

Eleven söker relevant information i olika källor och gör utvecklade sammanställningar med egna ord och några fungerande citat och källhänvisningar. Dessutom gör eleven enkla bedömningar av informationens och källornas trovärdighet och relevans.

Kunskapskrav för betyget A i slutet av årskurs 10

Eleven läser ett brett och varierat urval av böcker för ungdomar och vuxna samt texter från andra medier med flyt. Med god säkerhet anpassar eleven sitt sätt att läsa efter syftet med läsningen och textens art. Eleven återger med sammanhang centrala och omfattande delar av innehållet eller handlingen. Utifrån egna och givna frågor förklarar och generaliserar eleven olika sammanhang och relationer i texten och motiverar sina tolkningar med välutvecklade exempel från texten, egna erfarenheter, andra verk, livsfrågor och omvärld. Eleven för också komplexa resonemang kring några verk, deras författare och det historiska och kulturella sammanhang som verken tillkommit i.

De texter eleven skriver är tydliga och i hög grad nyanserade, detaljerade och levande. De innehåller välutvecklade gestaltande beskrivningar, god språklig och stilistisk variation samt berättargrepp och textbindning av välutvecklad och nyanserad karaktär. I sina texter använder eleven med mycket god säkerhet språkets normer och anpassar på ett välutvecklat och nyanserat sätt innehåll, struktur, ord och begrepp till olika texttyper och genrer. Eleven använder med god säkerhet hjälpmedel för skrivande och gör välutvecklade bearbetningar av sina texter mot ökad uttrycksfullhet, tydlighet och kvalitet. Utifrån egna och givna kriterier avger eleven välutvecklade konstruktiva omdömen om egna och andras texter.

Eleven samtalar och gör begripliga, tydliga och levande presentationer med god anpassning till situation, syfte och mottagare. När eleven deltar i och leder samtal bidrar eleven genom att ställa komplexa frågor och framföra egna åsikter och argument på ett sätt som för samtalet framåt och fördjupar det på konstruktivt sätt. Dessutom anger eleven vilka de nordiska språken och nationella minoritetsspråken är och ger exempel på några av deras ord och begrepp.

Eleven ger med god säkerhet exempel på och beskriver hur fraser och satser uttrycks olika på svenska och teckenspråk.

Eleven söker relevant information i olika källor och gör välutvecklade sammanställningar med egna ord och många fungerande citat och källhänvisningar. Dessutom gör eleven välutvecklade och nyanserade bedömningar av informationens och källornas trovärdighet och relevans.

Teckenspråk i specialskolan

Språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära. Genom språket utvecklar människor sin identitet, uttrycker känslor och tankar och förstår hur andra känner och tänker. Att ha ett rikt och varierat språk är betydelsefullt för att kunna förstå och verka i ett samhälle där kulturer, livsåskådningar, generationer och språk möts. Att som döv och hörselskadad behärska både teckenspråk och svenska är värdefullt för att kunna delta aktivt i samhälls- och arbetslivet.

Syfte

Undervisningen i teckenspråk ska syfta till att eleverna utvecklar en språklig säkerhet och ett nyanserat teckenspråk så att de vill, vågar och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften. Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt teckenspråk och sin svenska parallellt, så att båda språken fungerar för att tänka, kommunicera och lära. Därigenom ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar tilltro till den egna språkförmågan.

I undervisningen ska eleverna möta och få kunskaper om teckenspråkiga texter från olika genrer och skilda sammanhang. Undervisningen ska också bidra till eleverna utvecklar kunskaper om olika former av sakprosa. I mötet med olika typer av texter, scenkonst och annat estetiskt berättande ska eleverna ges möjlighet att utveckla sitt språk, den egna identiteten och sin förståelse för omvärlden.

Undervisningen i teckenspråk ska stimulera elevernas intresse för att teckna och lyssna, samt deras lust att uttrycka sig genom olika estetiska uttrycksformer. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om teckenspråkiga texter samt om hur man formulerar egna åsikter och tankar i olika slags samtal, texter och genom skilda medier. Vidare syftar undervisningen till att eleverna utvecklar förmågan att skapa och bearbeta teckenspråkiga texter, enskilt och tillsammans med andra. Undervisningen ska även bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om hur man söker och värderar information från olika källor.

Genom undervisningen i teckenspråk ska eleverna ges möjlighet att utveckla sina kunskaper om språket, dess normer, uppbyggnad, historia och utveckling, samt om hur språkbruk varierar beroende på sociala sammanhang och medier. Eleverna ska också ges möjligheter att utveckla kunskaper för att kunna göra jämförelser mellan teckenspråket och svenskan och urskilja likheter och olikheter mellan språken. På så sätt ska undervisningen stärka elevernas medvetenhet om, och tillit till, den egna språkliga och kommunikativa förmågan. Undervisningen ska också bidra till att eleverna utvecklar förståelse för att sättet man kommunicerar på kan få konsekvenser för

andra människor. Därigenom ska eleverna ges förutsättningar att ta ansvar för det egna språkbruket.

Mål för undervisningen i teckenspråk är att eleverna ska ges förutsättningar att utveckla förmågan att

- uttrycka sig nyanserat på teckenspråk i texter och samtal,
- urskilja och förstå innehåll, form och struktur i olika typer av teckenspråkiga texter,
- jämföra teckenspråkets form och struktur med svenskans,
- anpassa språket efter olika syften och skilda mottagare, samt
- använda internet och andra medier för att kommunicera.

Centralt innehåll

Undervisningen i teckenspråk i specialskolan ska behandla följande centrala innehåll

I årskurserna 1-4

Teckna, lyssna och samtala

- Berättande och beskrivande texter om fiktiva eller verkliga händelser, egna intressen, erfarenheter och upplevelser.
- Teckenspråkets struktur i enkla satser. Olika typer av satser och andra icke-manuella grammatiska markörer.
- Samtal med fokus på ett innehåll. Olika former för att ge och ta ordet, ge och ta emot återkoppling på vad som har sagts, samt för att påkalla och behålla uppmärksamhet.
- Presentationer för olika mottagare. Berättande om och beskrivande av fiktiva eller verkliga händelser, egna erfarenheter och upplevelser så att andra förstår.

Språkbruk

- Strategier för att hantera kommunikativa situationer i skolan, familjen och samhället, till exempel hur man kan be om hjälp och hur situationen kan anpassas för att alla ska kunna delta.
- Tecken, fraser och begrepp som används för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter.
- Teckenspråkstolkning och hur man går tillväga vid tolkade samtal och föredrag, till exempel hur tolk används, tolkens uppgift och tystnadsplikt.

Berättande texter och sakprosatexter

- Skönlitteratur, faktatexter och andra texter på teckenspråk. Texternas innehåll och form.
- Enkla former för textbearbetning.

Tvåspråkighet

- Likheter och olikheter i hur texter byggs upp på teckenspråk och på svenska. Hur fraser, satser och stycken ser ut.

Information och källkritik

- Olika sätt att söka teckenspråkig information, till exempel genom intervjuer och på webbsidor för barn.

Kultur och språk

- Teckenspråkigt beteende i olika kommunikativa situationer och hur de visuella villkoren präglar beteendet.
- Teckenspråk i teater, bildkonst och poesi.
- Skolgång för döva och hörselskadade i Sverige genom tiderna, samt skolans betydelse för teckenspråket.

I årskurserna 5-7

Teckna, lyssna och samtala

- Berättande och beskrivande texter med olika syften och i olika sammanhang.
- Teckenspråkets uppbyggnad. Teckenbildning, fras- och satskonstruktioner.
- Teckens form och betydelse och hur tecken kan anpassas efter mottagare, situation och genre.
- Samtal och diskussioner med fokus på turtagning och fördelning av ordet. Att ge och ta emot återkoppling på vad som har sagts och att sammanfatta innehållet.
- Presentationer av fakta för olika mottagare. Bilder och digitala medier som hjälpmedel för att planera och genomföra en presentation.

Språkbruk

- Språkliga strategier för att minnas, lära och strukturera ett material, till exempel tankekartor.
- Tecken, fraser och begrepp som används för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Synonymer och bildspråk. Teckens och begrepps nyanser och värdeladdning.
- Skillnader i teckenspråksanvändning beroende på vem man kommunicerar med, till exempel skillnaden mellan att samtala med en kamrat och att kontakta en myndighet.
- Ansvar för och konsekvenser av eget språkbruk i kamratgruppen och i digitala forum. Vad som kan vara diskriminerande eller trakasserande språkbruk.
- Teckenspråkstolkning i formella och informella samtal och vid föredrag.

Berättande texter och sakprosatexter

- Skönlitteratur, faktatexter och andra texter som är författade på eller översatta till teckenspråk och som belyser människors villkor, identitets- och livsfrågor. Texter som är författade av eller handlar om teckenspråkiga personer. Texter från digitala forum.

- Hur man ger och tar emot respons på texter. Olika sätt att bearbeta egna texter till innehåll och form.

Tvåspråkighet

- Likheter och olikheter mellan texter på svenska och på teckenspråk. Texter som belyser skillnaderna mellan språken.
- Likheter och olikheter i språkliga och grammatiska strukturer mellan teckenspråket och svenskan.

Information och källkritik

- Olika sätt att söka teckenspråkig information på webbsidor för barn och genom intervjuer.

Kultur och språk

- Teckenspråkets betydelse för att känna tillhörighet och få tillgång till information.
- Teckenspråkets uttrycksformer inom poesi, scen- och bildkonst i Europa.
- Teckenspråkets ursprung och förändring över tid. Oralismen, teckenspråkets erkännande, den tekniska utvecklingen och teckenspråkets ställning i dagens samhälle.
- Skolgång för döva och hörselskadade och dess betydelse.

1 årskurserna 8–10

Teckna, lyssna och samtala

- Hur man ger och tar emot respons på texter. Olika sätt att bearbeta egna och andras texter till innehåll och form.
- Samtal med fokus på språkriktighet och med språklig anpassning efter mottagare, situation och genre.
- Presentationer med anpassning av språk, innehåll och disposition efter syfte och mottagare. Olika hjälpmedel, till exempel digitala verktyg, för att planera och genomföra en presentation.
- Berättande, poetiska, beskrivande, instruerande, argumenterande och informerande texter för olika syften, mottagare och sammanhang.

Språkbruk

- Språkliga strategier för att minnas, lära och strukturera ett material genom att upprätta och identifiera nyckelord.
- Tecken, fraser och begrepp som används för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Teckens, frasers och begrepps nyanser och värdeladdning. Den manuella och den icke-manuella delen i teckenspråket.
- Skillnader i språkanvändning beroende på i vilket sammanhang och med vem man kommunicerar, till exempel skillnader mellan vardagsspråk, språket i digitala medier samt offentligt språk.

- Rättigheter och skyldigheter kopplade till yttrandefrihet och integritet.
- Kommunikation med dövblinda och vad man behöver ta hänsyn till i form av språkliga anpassningar, belysning och klädsel.
- Teckenspråkstolkning och tolksituationens påverkan på samtalet.

Berättande texter och sakprosatexter

- Berättande texters berättarperspektiv, centrala teman och uppbyggnad.
- Berättande texters miljö- och personbeskrivningar. Hur en berättelse drivs framåt.
- Poetiska texter i form av teckenspråkspoesi.
- Instruerande texter, till exempel arbetsbeskrivningar.
- Argumenterande texter, till exempel insändare och debattartiklar. Texternas syfte och form.
- Beskrivande och informerande texter, till exempel tv-nyheter. Texternas uppbyggnad, syfte och form.
- Filmning, redigering och publicering av teckenspråkiga texter.

Tvåspråkighet

- Likheter och olikheter i texter på teckenspråk och på svenska, samt översättningar mellan teckenspråk och svenska.
- Växling mellan teckenspråk och svenska.

Information och källkritik

- Teckenspråkig informationssökning på internet, i massmedier och genom intervjuer.
- Hur man sovrar i en stor informationsmängd och prövar källors tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.

Kultur och språk

- Det teckenspråkiga samarbetet i Sverige och i de övriga nordiska länderna.
- Andra länders teckenspråk och internationell teckenkommunikation.
- Teckenspråkets ställning i förhållande till de nationella minoritetsspråken i Sverige.
- Teckenspråkets uttrycksformer inom poesi, scen- och bildkonst från olika delar av världen.
- Dövas och hörselskadades situation i Sverige och världen, historiskt och i nutid.
- Internationella och svenska organisationer och mötesplatser för döva och hörselskadade.

Kunskapskrav

Teckenspråk

Kunskapskrav för godtagbara kunskaper i slutet av årskurs 4

Eleven tillgodogör sig bekanta och elevnära teckenspråkiga texter och berättar om grundläggande delar av innehållet eller handlingen. Utifrån någon given utgångspunkt beskriver eleven och ger enkla exempel på grammatiska strukturer i teckenspråket.

Eleven planerar och producerar enkla texter inom några olika genrer. Handlingen är tydlig och eleven beskriver grundläggande de strukturella val som gjorts. Utifrån någon given utgångspunkt tar eleven emot och avger enkla omdömen om egna och andras texter. Responsen används för att göra enkla bearbetningar av egna texter.

Eleven samtalar och gör presentationer om vardagliga ämnen och samtalet följer språkets samtalsregler till viss del. I samtalen ger och tar eleven enkel information och enkla instruktioner. Dessutom bidrar eleven med enkla frågor, åsikter och kommentarer. Elevens teckenförråd är sådant att eleven kan framföra sin åsikt kring ett bekant ämne, eller berätta om en händelse, så att innehållet eller handlingen tydligt framgår.

Eleven har kunskap om att teckenspråk och svenska är två skilda språk och kan med stöd beskriva och ge enkla exempel på likheter och olikheter mellan språken.

Eleven söker information i någon anvisad åldersanpassade teckenspråkig källa och återger grundläggande delar av informationen med egna ord.

Eleven har grundläggande kunskap om den egna skolans historia och berättar om dess grundande, om hur eleverna bodde och om undervisningsmetoderna. Eleven berättar och beskriver vad skolan betydde och fortfarande kan betyda, för det döva barnets möjlighet att få ett språk. för. Eleven har grundläggande kunskap om organisationer för döva och hörselskadade barn.

Kunskapskrav för godtagbara kunskaper i slutet av årskurs 7

Eleven tillgodogör sig teckenspråkiga texter inom olika genrer och återger och samtalar om grundläggande delar av innehållet eller handlingen. Utifrån givna utgångspunkter beskriver eleven och ger några exempel på grammatiska strukturer i teckenspråket.

Eleven planerar och producerar texter inom olika genrer. Texterna är tydliga och sammanhängande och innehåller enkla gestaltande beskrivningar och viss språklig variation. Utifrån givna utgångspunkter tar eleven emot och avger enkla omdö-

men om texter. Responsen används för att, med stöd, göra enkla bearbetningar och utveckla texterna.

Eleven samtalar, och följer till viss del språkets samtalsregler, med viss anpassning till mottagaren. I samtalen ger och tar eleven enkel information och enkla instruktioner. Dessutom bidrar eleven med enkla frågor, åsikter och argument. Elevens teckenspråk följer språkets struktur och teckenförrådet är så pass bra att mottagaren förstår. Eleven gör presentationer av ett arbete och provar då att använda lämplig visuell teknik

På ett grundläggande sätt beskriver eleven hur språket kan se ut i olika samtalssituationer. Eleven vet vad det innebär att uttrycka sig diskriminerande och trakasserande och kan grundläggande förklara detta.

Eleven ger också enkla exempel på likheter och olikheter mellan teckenspråket och svenskan.

Eleven söker ny information i anvisade åldersanpassade teckenspråkiga källor och deltar i diskussioner om informationens trovärdighet.

Eleven har grundläggande kunskap om skolan för döva och hörselskadade ur ett historiskt perspektiv och beskriver grundläggande dess betydelse för teckenspråkets utveckling. Eleven berättar grundläggande om den betydelse skolan för döva och hörselskadade haft för teckenspråkets utveckling och för den teckenspråkiga gemenskapen. Eleven har grundläggande kunskap om organisationer för döva och hörselskadade barn och ungdomar.

Kunskapskrav för betyget E i slutet av årskurs 10

Eleven tillgodogör sig teckenspråkiga texter inom olika genrer och återger och samtalar om grundläggande delar av innehållet eller handlingen. Eleven gör även enkla tolkningar av innehållet. Med utgångspunkt i texterna för eleven enkla fortsatta resonemang och relaterar i viss mån till egna erfarenheter. Utifrån givna utgångspunkter ger eleven grundläggande exempel på grammatiska strukturer i teckenspråket.

Eleven planerar och producerar texter inom olika genrer. Texterna är tydliga, sammanhängande, till viss del nyanserade och detaljerade och innehåller enkla gestaltande beskrivningar och viss språklig variation. Utifrån givna utgångspunkter tar eleven emot och avger enkla konstruktiva omdömen om texter. Responsen värderas och används för att göra enkla bearbetningar av egna texters uttryck, tydlighet och kvalitet.

När eleven deltar i eller leder samtal bidrar eleven med enkla frågor, åsikter och argument som för samtalet framåt. Samtalet följer språkets samtalsregler så att innehållet

till stor del framgår. Eleven anpassar i viss mån sitt språk till situation, mottagare och syfte. Elevens teckenspråk följer, till viss del, språkets struktur och teckenförrådet är så bra att mottagaren förstår. Eleven gör presentationer av ett arbete och kompletterar dem genom att prova att använda lämplig visuell teknik för att tydliggöra innehållet.

Eleven förstår sitt ansvar för, beskriver och ger exempel på konsekvenserna av, olika sätt att uttrycka sig diskriminerande och trakasserande i olika sammanhang och i digitala forum. Med stöd beaktar eleven personskydd och upphovsrätt vid publicering av egna och andras teckenspråkiga texter.

Eleven ger med viss säkerhet också exempel på hur fraser och satser uttrycks olika på teckenspråk och svenska.

Eleven söker med viss säkerhet information från olika teckenspråkiga källor och gör enkla bedömningar av informationens och källornas trovärdighet.

Eleven har grundläggande kunskap om och kan ge exempel på skola, organisationer och mötesplatser för döva och hörselskadade i Sverige och i världen. Eleven beskriver på en grundläggande nivå teckenspråkets ursprung ur ett historiskt och internationellt perspektiv. Eleven har grundläggande kunskap om teckenspråkets ställning i jämförelse med de nationella minoritetsspråken.

Kunskapskrav för betyget C i slutet av årskurs 10

Eleven tillgodogör sig teckenspråkiga texter inom olika genrer och återger och samtalar om väsentliga delar av innehållet eller handlingen. Eleven gör även utvecklade tolkningar av innehållet och beskriver likheter och skillnader mellan olika texter. Med utgångspunkt i texterna för eleven fortsatta resonemang och relaterar till egna erfarenheter. Texterna är tydliga, sammanhängande, nyanserade och detaljerade och innehåller gestaltande beskrivningar och viss språklig variation. Utifrån givna eller egna utgångspunkter analyserar och beskriver eleven några grammatiska strukturer i teckenspråket.

Eleven planerar och producerar texter inom olika genrer med anpassning till genrens typiska egenskaper. Utifrån givna eller egna utgångspunkter tar eleven emot och avger utvecklade, konstruktiva, omdömen om texter. Responsen värderas och används för att göra bearbetningar av egna texters uttryck, tydlighet och kvalitet.

När eleven deltar i eller leder samtal bidrar eleven med utvecklade frågor, åsikter och argument som för samtalet framåt och fördjupar det. Samtalet följer språkets samtalsregler så att innehållet framgår. Eleven anpassar sitt språk till situation, mottagare och syfte. Elevens teckenspråk följer, till övervägande del, språkets struktur och teckenförrådet är så bra att mottagaren förstår. Eleven gör presentationer om väsentliga delar av ett ämnesinnehåll och kompletterar dem genom att använda sig av lämpliga

visuell teknik för att tydliggöra innehållet.

Eleven förstår sitt ansvar för, beskriver och ger exempel på konsekvenserna av, olika sätt att uttrycka sig diskriminerande och trakasserande i olika sammanhang och i digitala forum. Med visst stöd beaktar eleven personskydd och upphovsrätt vid publicering av egna och andras teckenspråkiga texter.

Eleven ger med säkerhet också exempel på och beskriver hur fraser och satser uttrycks olika på teckenspråk och svenska.

Eleven söker information i olika teckenspråkiga källor och gör utvecklade bedömningar av informationens och källornas trovärdighet och relevans.

Eleven har kunskap om och kan ge exempel på viktiga internationella skolor, organisationer och mötesplatser för döva och hörselskadade i Sverige och världen. Eleven beskriver väsentliga delar av teckenspråkets ursprung och pågående utveckling och drar paralleller till dövas och hörselskadades historia. Eleven har grundläggande kunskap om teckenspråkets ställning i jämförelse med de nationella minoritetsspråken.

Kunskapskrav för betyget A i slutet av årskurs 10

Eleven tillgodogör sig teckenspråkiga texter från ett brett och varierat urval inom olika genrer och återger och samtalar om centrala och omfattande delar av innehållet eller handlingen. Eleven gör även välutvecklade tolkningar av innehållet och beskriver likheter och skillnader mellan olika texter. Med utgångspunkt i texterna för eleven fortsatta och nyanserade resonemang och relaterar till egna erfarenheter. Utifrån egna relevanta eller givna utgångspunkter analyserar, beskriver och förklarar eleven grammatiska strukturer i teckenspråket.

Eleven planerar och producerar inom olika genrer med gott nyttjande av genrens typiska egenskaper. Texterna är tydliga, sammanhängande, nyanserade och detaljerade och innehåller gestaltande beskrivningar och språklig variation. Utifrån egna relevanta eller givna utgångspunkter tar eleven emot och avger konstruktiva, välutvecklade och nyanserade omdömen om texter. Responser värderas och används för att göra komplexa bearbetningar av egna texters uttryck, tydlighet och kvalitet.

När eleven deltar i eller leder samtal bidrar eleven med välutvecklade och nyanserade frågor, åsikter och argument som för samtalet framåt och fördjupar det på ett konstruktivt sätt. Samtalet följer språkets samtalsregler så att innehållet tydligt framgår. Eleven anpassar, väl och nyanserat, sitt språk till situation, mottagare och syfte. Elevens teckenspråk följer språkets struktur i hög grad och teckenförråd är så bra att mottagaren förstår. Eleven gör presentationer om centrala och omfattande delar av ett ämnesinnehåll och kompletterar dem genom att använda sig av lämpliga visuell teknik så att innehållet blir tydligt och intressant.

Eleven förstår sitt ansvar för, beskriver och ger exempel på konsekvenserna av, olika sätt att uttrycka sig diskriminerande och trakasserande i olika sammanhang och i digitala forum. Eleven beaktar personskydd och upphovsrätt vid publicering av egna och andras teckenspråkiga texter.

Eleven ger med god säkerhet också exempel på och beskriver hur fraser och satser uttrycks olika på teckenspråk och svenska.

Eleven söker information i olika teckenspråkiga källor och gör välutvecklade och nyanserade bedömningar av informationens och källans trovärdighet och relevans.

Eleven har god kunskap om och kan ge exempel på viktiga internationella skolor, organisationer och mötesplatser för döva och hörselskadade i Sverige och världen. Eleven beskriver centrala delar av teckenspråkets ursprung och pågående utveckling och drar paralleller till sin egen nutid och framtid. Eleven har välutvecklade kunskaper om teckenspråkets ställning i jämförelse med de nationella minoritetsspråken.

Teckenspråk som nybörjarspråk

Kunskapskrav för godtagbara kunskaper i slutet av årskurs 4

Eleven tillgodosgör sig, med stöd, bekanta och elevnära, teckenspråkiga texter och berättar grundläggande om delar av innehållet eller handlingen. Utifrån någon given utgångspunkt och med stöd beskriver eleven och ger enkla exempel på grammatiska strukturer i teckenspråket.

Eleven planerar och producerar även enkla texter med tydlig handling. Utifrån någon given utgångspunkt tar eleven emot och avger enkla omdömen om texter. Responsen används för att med stöd göra enkla bearbetningar och utveckla texterna.

Med stöd samtalar eleven om vardagliga ämnen och gör enkla presentationer som till viss del följer språkets samtalsregler. I samtalen ger och tar eleven enkel information och enkla instruktioner. Dessutom bidrar eleven, med stöd, med enkla frågor, åsikter och kommentarer. Eleven berättar även, med stöd, om elevnära händelser och bidrar med sin åsikt kring ett bekant ämne så att innehållet eller handlingen framgår.

Eleven har kunskap om att teckenspråk och svenska är två skilda språk och kan med stöd berätta om och ge enkla exempel på skillnader och likheter mellan språken.

Med stöd söker eleven information i någon anvisad åldersanpassade teckenspråkiga källa och återger grundläggande delar av informationen.

Eleven har grundläggande kunskap om den egna skolans historia och berättar om

dess grundande, om hur eleverna bodde och om undervisningsmetoderna. Eleven berättar och beskriver vad skolan betydde och fortfarande kan betyda, för det döva barnets möjlighet att få ett språk. Eleven har grundläggande kunskap om organisationer för döva och hörselskadade barn. Sina kunskaper om detta presenterar eleven på antingen svenska eller teckenspråk.

Kunskapskrav för godtagbara kunskaper i slutet av årskurs 7

Eleven tillgodogör sig, med stöd, elevnära teckenspråkiga texter inom olika genrer och återger och samtalar om grundläggande delar av innehållet eller handlingen. Utifrån givna utgångspunkter, och med stöd, beskriver eleven och ger några exempel på grammatiska strukturer i teckenspråket.

Eleven planerar och producerar även enkla texter inom olika genrer med tydlig handling. Utifrån givna utgångspunkter tar eleven emot och avger enkla omdömen om texter. Responsen används för att, med stöd, göra enkla bearbetningar och utveckla texterna.

I samtalen ger och tar eleven enkel information och enkla instruktioner. Dessutom bidrar eleven, med stöd, med enkla frågor, åsikter och argument. Med stöd berättar eleven om en händelse och bidrar med sin åsikt kring ett bekant ämne så att innehållet eller handlingen framgår. Eleven gör enkla presentationer av ett arbete och använder lämplig visuell teknik för att tydliggöra innehållet.

På ett grundläggande sätt beskriver eleven och ger exempel på hur språket kan se olika ut i olika samtalssituationer. Eleven vet vad det innebär att uttrycka sig diskriminerande och trakasserande och kan grundläggande beskriva detta.

Eleven ger även enkla exempel på likheter och olikheter mellan teckenspråket och svenskan.

Med stöd söker eleven ny information i någon anvisad teckenspråkig källa och gör, med stöd, enkla bedömningar av informationens trovärdighet och relevans.

Eleven har grundläggande kunskap om skolan för döva och hörselskadade ur ett historiskt perspektiv och beskriver grundläggande dess betydelse för teckenspråkets utveckling. Eleven berättar grundläggande om den betydelse skolan för döva och hörselskadade haft för teckenspråkets utveckling och för den teckenspråkiga gemenskapen. Eleven har grundläggande kunskap om organisationer för döva och hörselskadade barn och ungdomar. Sina kunskaper om detta presenterar eleven på antingen svenska eller teckenspråk.

Kunskapskrav för betyget E i slutet av årskurs 10

Eleven tillgodogör sig huvudinnehållet i teckenspråkiga texter inom olika genrer, om språket är tydligt och långsamt. Eleven återger och samtalar om grundläggande delar av innehållet eller handlingen. Utifrån givna utgångspunkter ger eleven grundläggande exempel på grammatiska strukturer i teckenspråket.

Eleven planerar och producerar texter inom olika genrer. Texterna är tydliga, sammanhängande och levande och innehåller enkla gestaltande beskrivningar. Utifrån givna utgångspunkter tar eleven emot och avger enkla konstruktiva omdömen om texter. Responsen används för att göra enkla bearbetningar av egna texter.

När eleven deltar i eller leder samtal bidrar eleven med enkla frågor, åsikter och argument som för samtalet framåt. I samtal deltar eleven genom att ställa och besvara frågor som hör till ämnet. Eleven anpassar i viss mån sitt språk till situation, mottagare och syfte. Eleven gör, med stöd, även enkla tolkningar av innehållet för fortsatta resonemang och relaterar i viss mån till egna erfarenheter. Eleven använder även med viss säkerhet några vanliga regler för språkriktighet så att förståelse inte störs. Eleven gör även presentationer av grundläggande delar av ämnesinnehåll och använder lämplig visuell teknik för att tydliggöra innehållet.

Eleven beskriver och ger exempel på konsekvenserna av, olika sätt att uttrycka sig diskriminerande och trakasserande i olika sammanhang och i digitala forum. Med stöd beaktar eleven även personskydd och upphovsrätt vid publicering av egna och andras teckenspråkiga texter.

Eleven ger med viss säkerhet också exempel på hur fraser och satser uttrycks olika på teckenspråk och svenska.

Eleven söker ny information i någon anvisad teckenspråkig källa och gör, med stöd, bedömningar av informationens trovärdighet och relevans.

Eleven har grundläggande kunskap om skola, organisationer och mötesplatser för döva och hörselskadade i Sverige och i världen. Eleven beskriver på en grundläggande nivå teckenspråkets ursprung ur ett historiskt och internationellt perspektiv. Eleven har grundläggande kunskap om teckenspråkets ställning idag i jämförelse med de nationella minoritetsspråken. Sina kunskaper om detta presenterar eleven på antingen svenska eller teckenspråk.

Kunskapskrav för betyget C i slutet av årskurs 10

Eleven tillgodogör sig huvudinnehållet i teckenspråkiga texter inom olika genrer. Eleven återger och samtalar om väsentliga delar av innehållet eller handlingen. Eleven gör, med visst stöd, även utvecklade tolkningar av innehållet för fortsatta resonemang och relaterar till egna erfarenheter. Utifrån givna eller egna utgångspunkter beskriver eleven och ger exempel på några grammatiska strukturer i teckenspråket.

Eleven planerar och producerar texter inom olika genrer med viss anpassning till genrens typiska egenskaper. Texterna är tydliga, sammanhängande, och levande och innehåller utvecklade gestaltande beskrivningar. Utifrån givna eller egna utgångspunkter tar eleven emot och avger utvecklade, konstruktiva, omdömen om texter. Responsen används för att göra utvecklade bearbetningar av egna texter.

När eleven deltar i eller leder samtal bidrar eleven med utvecklade frågor, åsikter och argument som för samtalet framåt och fördjupar det. I samtal deltar eleven genom att ställa och besvara frågor som hör till ämnet och som för diskussionen framåt. Eleven anpassar sitt språk till situation, mottagare och syfte. Eleven använder med säkerhet några vanliga regler för språkriktighet så att förståelse inte störs. Eleven gör även presentationer om väsentliga delar av ett ämnesinnehåll och använder sig av lämplig visuell teknik för att tydliggöra innehållet.

Eleven förklarar och ger exempel på konsekvenserna av olika sätt att uttrycka sig diskriminerande och trakasserande i olika sammanhang och i digitala forum. Med visst stöd beaktar eleven även personskydd och upphovsrätt vid publicering av egna och andras teckenspråkiga texter.

Eleven ger med säkerhet också exempel på och beskriver hur fraser och satser uttrycks olika på teckenspråk och svenska.

Eleven söker ny information i olika teckenspråkiga källor och gör med visst stöd bedömningar av informationens trovärdighet och relevans.

Eleven har kunskap om och kan ge exempel på viktiga internationella skolor, organisationer och mötesplatser för döva och hörselskadade i Sverige och världen. Eleven beskriver väsentliga delar av teckenspråkets ursprung och pågående utveckling och drar paralleller till dövas och hörselskadades historia. Eleven har utvecklade kunskaper om teckenspråkets ställning idag i jämförelse med de nationella minoritetsspråken. Sina kunskaper om detta presenterar eleven på antingen svenska eller teckenspråk.

Kunskapskrav för betyget A i slutet av årskurs 10

Eleven tillgodogör sig teckenspråkiga texter inom olika genrer. Eleven återger och samtalar om centrala delar av innehållet eller handlingen. Eleven gör även välutvecklade tolkningar av innehållet för fortsatta och nyanserade resonemang och relaterar till egna erfarenheter. Utifrån egna relevanta eller givna utgångspunkter beskriver och förklarar eleven grammatiska strukturer i teckenspråket.

Eleven planerar och producerar texter inom olika genrer med god anpassning till genrens typiska egenskaper. Texterna är tydliga, sammanhängande och levande och innehåller välutvecklade gestaltande beskrivningar. Utifrån givna eller egna relevanta

utgångspunkter tar eleven emot och avger konstruktiva och välutvecklade omdömen om texter. Responsen används för att göra välutvecklade bearbetningar av egna texter.

När eleven deltar i eller leder samtal bidrar eleven med välutvecklade frågor, åsikter och argument som för samtalet framåt och fördjupar det på ett konstruktivt sätt. I samtal deltar eleven genom att ställa och besvara frågor och uttrycka åsikter som tydligt hör till ämnet och som för diskussionen framåt. Eleven anpassar sitt språk till situation, mottagare och syfte. Eleven använder med god säkerhet regler för språkriktighet så att förståelse inte störs. Eleven gör även presentationer om centrala och omfattande delar av ett ämnesinnehåll och kompletterar dem genom att använda sig av lämpliga visuella tekniker så att innehållet blir tydligt och intressant.

Eleven förklarar konsekvenserna av olika sätt att uttrycka sig diskriminerande och trakasserande i olika sammanhang och i digitala forum. Eleven beaktar även personskydd och upphovsrätt vid publicering av egna och andras teckenspråkiga texter.

Eleven ger med god säkerhet också exempel på och beskriver hur fraser och satser uttrycks olika på teckenspråk och svenska.

Eleven söker ny information i olika teckenspråkiga källor och gör bedömningar av informationens trovärdighet och relevans.

Eleven har god kunskap om och kan ge exempel på viktiga internationella skolor, organisationer och mötesplatser för döva och hörselskadade i Sverige och världen. Eleven beskriver centrala delar av teckenspråkets ursprung och pågående utveckling och drar paralleller till sin egen nutid och framtid. Eleven har välutvecklade kunskaper om teckenspråkets ställning idag i jämförelse med de nationella minoritetsspråken. Sina kunskaper om detta presenterar eleven på teckenspråk.